

Lieta C-240/24**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2024. gada 27. marts

Iesniedzējinstītāja:

Notariusz w Krapkowicach Justyna Gawlica – Krapkowice (Polija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2024. gada 16. marts

Lietas dalībnieki

N.T., O.T., S.T., *BNP Paribas Fortis SA/NY*

Pamatlietas priekšmets

Eiropas mantojuma apliecības atsaukšanas vai grozīšanas procedūra, ko pēc savas ierosmes uzsācis notārs pēc tam, kad banka, kurai tika iesniegta Eiropas mantojuma apliecība, apstrīdējusi tās spēku. Šādas procedūras izmaksu sadalījums.

Lūguma priekšmets un juridiskais pamats

Notāra tiesības iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu. Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 650/2012 (2012. gada 4. jūnijs) par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un publisku aktu akceptēšanu un izpildi mantošanas lietās un par Eiropas mantošanas apliecības izveidi (OV 2012, L 201, 107. lpp.) 71. panta 2. punkta un 69. panta 2. punkta interpretācija. LESD 267. pants.

Prejudiciālie jautājumi

1. Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 650/2012 71. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ārpustiesas iestādei, kas izdod Eiropas mantošanas apliecības, šīs apliecības atsaukšanas vai grozīšanas procedūrā ir

tiesības iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu LESD 267. pantā paredzētajā kārtībā?

Ja atbilde uz šo jautājumu ir apstiprinoša:

2. Vai minētās regulas 71. panta 2. punkts ļauj saskaņā ar valsts tiesību aktiem likt Eiropas mantojuma apliecības atsaukšanas vai grozīšanas procedūras izmaksas segt bankai, kura nebija apliecības izdošanas procedūras dalībniece, nepieprasīja tās atsaukšanu vai grozīšanu, bet apšaubīja tai iesniegtās apliecības leģitimējošo iedarbību tādā veidā, kas lika izdevējietādei pēc savas ierosmes uzsākt apliecības atsaukšanas vai grozīšanas procedūru ar šīs bankas piedalīšanos?

Ja atbilde uz šo jautājumu ir apstiprinoša:

3. Vai regulas 69. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka banka, kurai ir iesniegta derīga Eiropas mantošanas apliecības apliecināta kopija, nav tiesīga apšaubīt apliecības turētāja mantinieka statusu?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 650/2012 (2012. gada 4. jūnijs) par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un publisku aktu akceptēšanu un izpildi mantošanas lietās un par Eiropas mantošanas apliecības izveidi (OV 2012, L 201, 107. lpp.), it īpaši 69. panta 2. punkts un 71. panta 2. punkts. LESD 267. pants.

Atbilstošās valsts tiesību normas

1991. gada 14. februāra *Ustawa Prawo o notariacie* [Notariāta likums]

5. panta 1. punkts. Notāri, pamatojoties uz pušu vienošanos, par savu darbību saņem atlīdzību, kura nepārsniedz par noteiktās darbības veikšanu paredzēto maksimālo atlīdzības likmi.

2. punkts. 1. punktā minētā atlīdzība neietver ceļa izdevumus un citus nepieciešamos izdevumus, kas notāram radušies saistībā ar darbības veikšanu.

3. punkts. Tieslietu ministrs [...] ar noteikumiem nosaka maksimālās notariālās atlīdzības likmes par 1. punktā minētajām notariālajām darbībām un maksimālās summas, par kādām var palielināt atlīdzību par notariālajām darbībām, kuras tiek veiktas ārpus notāra prakses vietas, ņemot vērā objekta vērtību un notariālās darbības veidu, tās sarežģītību, notāra darba slodzi, darbības veikšanai patērēto laiku un sabiedrības intereses nodrošināt pienācīgu notariālo darbību pieejamību privāttiesiskajās attiecībās [...].

79. pants. Notārs veic šādas darbības: [...]

1b) veic darbības saistībā ar Eiropas mantošanas apliecību.

83. panta 1. punkts. Jebkura ieinteresētā persona vienas nedēļas laikā, skaitot no atteikuma pamatojuma paziņošanas dienas vai – gadījumā, ja tā nav iesniegusi pieteikumu atteikuma pamatojuma paziņošanas noteiktajā termiņā, – sākot no dienas, kad tā tikusi informēta par atteikumu, var pārsūdzēt notariālās darbības veikšanas atteikumu tās vietas apgabaltiesā, kurā ir reģistrēts notārs, kas atsakās veikt notariālo darbību. Pārsūdzību iesniedz ar minētā notāra starpniecību.

89. panta 1. punkts. Notariālās darbības puses ir solidāri atbildīgas par notāram pienākošos atlīdzību.

95.t pants. Notārs protokolā norāda Eiropas mantošanas apliecības izdošanu, labošanu, grozīšanu vai atsaukšanu vai tās spēka apturēšanu, kā arī atteikumu veikt šīs darbības. [..]

95.u panta 1. punkts. Notārs pēc savas ierosmes izsniedz protokola izrakstu par Eiropas mantošanas apliecības izdošanu vai atteikumu izdot Eiropas mantošanas apliecību kopā ar norādi par pieejamajiem pārsūdzības līdzekļiem [..].

95.v pants. Ja tiek konstatēts, ka pastāv Regulā [Nr. 650/2012] noteiktais pamats grozīt vai atsaukt Eiropas mantošanas apliecību, notārs to var grozīt vai atsaukt arī pēc savas ierosmes.

95.w pants. Notārs pēc savas ierosmes izsniedz protokola izrakstu, kurā ietverts Eiropas mantošanas apliecības labojums, grozījums vai atsaukšana, vai tās spēka apturēšana, vai atteikums veikt šīs darbības, kā arī norāda pieejamos pārsūdzības līdzekļus. [..].

95.x panta 1. punkts. Notāra darbības, kas saistītas ar Eiropas mantošanas apliecības izdošanu, labošanu, grozīšanu, atsaukšanu vai spēka apturēšanu, var pārsūdzēt. *Mutatis mutandis* piemēro 83. pantu.

2004. gada 28. jūnija *Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej* [Tieslietu ministra noteikumi par notāra atlīdzības maksimālajām likmēm] (2020. gada *Dz.U.*, 1473. poz.)

10.a panta 2.a punkts. Maksimālā notāra atlīdzība par darbībām, kas saistītas ar Eiropas mantošanas apliecību, izņemot [..] minētās darbības, ir 400 PLN.

Īss pamatlīstas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Mantojuma atstājēja, K.T., bija Polijas un Vācijas pilsoņe, kura bija apmetusies uz dzīvi Beļģijā. Viņa bija neprecējusies sieviete bez bērniem, un viņas tuvākie ģimenes locekļi bija Polija dzīvojoši vecāki un māsa. Neilgi pirms nāves K.T. ieradās Polijā, kur pie Polijas notāra sastādīja testamentu, kurā izvēlējās Polijas

tiesības un par vienīgo mantinieci iecēla savu māsu. Viņa nomira 2023. gada 6. februārī un nāves brīdī viņas pastāvīgā dzīvesvieta joprojām bija Beļģijā.

- 2 Mantojums Beļģijā cita starpā ietvēra *BNP Paribas Fortis SA/NV* (turpmāk tekstā – “banka”) atvērtajā bankas kontā uzkrātos naudas līdzekļus. Mantiniece vērsās pie Beļģijas notāra, lai saņemtu Beļģijas mantošanas apliecību. Tomēr, tā kā bija piemērojamas Polijas tiesības, viņai tika lūgts vērsties Polijas iestādēs.
- 3 2023. gada 22. februārī notāra prakses vietā Krapkovicē [*Krapkowice*] (Polija) tika atvērts un paziņots testaments. Mantojuma atstājējas vecāki un māsa, kura ir likumīgā mantiniece, šajā brīdī noslēdza vienošanos par tiesas izvēli Regulas Nr. 650/2012 5. pantā noteiktajā kārtībā. Mantojuma procedūras rezultātā Polijas notārs (turpmāk tekstā – “Krapkovicē notārs”) izdeva mantošanas apliecību, kurā kā vienīgā mantiniece tika norādīta mantojuma atstājējas māsa. Vienam šā akta izrakstam tika pievienots Komisijas Īstenošanas regulas Nr. 1329/2014, ar ko izveido veidlapas, kuras minētas Regulā (ES) Nr. 650/2012 (OV 2014, L 359, 30. lpp.), pielikumā iekļautais apliecinājums attiecībā uz publisku aktu mantošanas lietā. Minētajā apliecinājumā Krapkovicē notārs aprakstīja izdotās mantošanas apliecības spēku un norādīja tās saistošo raksturu tiesiskajās attiecībās.
- 4 Tomēr banka pieprasīja mantinieci iesniegt Eiropas mantošanas apliecību (turpmāk tekstā – “EMA”). Krapkovicē notārs 2023. gada 5. jūlijā izdeva EMA, kurā kā vienīgā mantiniece tika norādīta mantojuma atstājējas māsa. Mantiniece to iesniedza bankai, kura pēc tam pieprasīja, lai viņa uzrāda izziņu no iedzīvotāju reģistra, kas apstiprinātu, ka mantojuma atstājējai patiešām nebija bērnu, kā arī Beļģijas notāra izdotu mantošanas apliecību.
- 5 2023. gada augustā mantiniece informēja Krapkovicē notāru, kurš 2023. gada 18. septembrī izskaidroja mantinieci un bankai tiesisko situāciju, kas radās, noslēdzot vienošanos par tiesas izvēli un izdodot EMA, atteicās iesniegt jebkādas apliecinājumus par EMA izdošanas pareizību, kā arī informēja banku par iespēju iesniegt pieteikumu par EMA atsaukšanu vai grozīšanu atbilstīgi Regulas Nr. 650/2012 71. panta 2. punktam. Viņš norādīja, ka EMA ir saistoša, kamēr tā nav atsaukta vai grozīta.
- 6 Tāpat Krapkovicē notārs norādīja, ka gadījumā, ja izdotās EMA tiesiskums joprojām tiks apšaubīts, viņš apsvērs iespēju pēc savas ierosmes uzsākt EMA atsaukšanas vai grozīšanas procedūru. Vienlaikus viņš uzsvēra, ka šādas procedūras uzsākšana radīs procesuālās izmaksas (notāra atlīdzība, izsniegšanas un tulkošanas izmaksas).
- 7 2023. gada 3. novembrī Krapkovicē notārs pēc tam, kad viņš bija saņēmis informāciju no mantinieces, ka banka joprojām apstrīd EMA leģitimējošo iedarbību, un ņemot vērā pašas bankas klusēšanu, pēc savas ierosmes uzsāka EMA atsaukšanas vai grozīšanas procedūru, tajā piedaloties mantinieci, mantojuma atstājējas vecākiem un bankai. Viņš noteica sešu nedēļu termiņu, kurā

procedūras dalībniekiem bija jāiesniedz notāram visa informācija un dokumenti, kas var pierādīt EMA nepareizību. Izdotās EMA spēks netika apturēts.

- 8 Krapkovices notārs informēja procedūras dalībniekus, ka viņš uzsāk šo procedūru sakarā ar bankas atteikumu atzīt EMA leģitimējošo iedarbību, un tas varētu nozīmēt, ka bankas rīcībā varētu būt informācija vai dokumenti, kuri nav zināmi EMA izdevējstādei un ietekmē apliecības pareizību; viņš arī informēja, ka EMA atsaukšanas vai grozīšanas procedūras iznākums un norise ietekmēs atsevišķu procesa dalībnieku izmaksu apmēru, kas tiks noteikts protokolā, ar ko tiks pabeigta procedūra. Neviens no procesa dalībniekiem nav norādījis nekādus apstākļus, kas varētu liecināt, ka izdotā EMA ir nepareiza.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojuma izklāsts

Notāra atlīdzības noteikumu piemērošanas prakse

- 9 Notariāta likuma 5. panta 1. punktā minētās līgumiskās vienošanās par notāra atlīdzību neattiecas uz darbībām, kuras notārs veicis, pildot mantojuma lietas izskatošās tiesas funkciju, bet gan uz notāra darbības jomu, kas saistīta ar līgumu sagatavošanu. Pirmkārt, maksimālās notāra atlīdzības apmērs mantojuma procedūrā ir simbolisks un nav atkarīgs no mantojuma vērtības. Šīs kategorijas lietās nav iespējams vienoties ar pusēm par notāra atlīdzību, un visos gadījumos tiek piemērota maksimālā atlīdzības likme, kura izriet no tiesiskā regulējuma. Otrkārt, šajā lietā Krapkovices notārs ir uzsācis publisko tiesību procedūru, kuras iznākums potenciāli varētu ietekmēt vai nu bankas atbildību par zaudējumu atlīdzināšanu, vai arī kriminālatbildību par nepatiesas informācijas sniegšanu, ko izdarījuši sākotnējās EMA procedūras dalībnieki. Lietas raksturs un nepieciešamība saglabāt distanci attiecībā pret pusēm vēl jo vairāk izslēdz jebkādu vienošanos par notāra atlīdzības apmēru.
- 10 Krapkovices notārs šo aspektu uzsver, jo ģenerālvokāta Ī. Bota [*Y. Bot*] secinājumos, kas sniegti 2017. gada 17. maijā lietā C-658/17, WB (92. punkts), ietvertas neprecīzas piezīmes attiecībā uz Polijas notāram pienākošos atlīdzību par mantošanas apliecības izdošanas procedūras vešanu.

Notāra tiesības valsts procedūrā un kompetences iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu

- 11 Krapkovices notārs norāda, ka viņš koncentrējas uz Polijas notāra kompetenci uzdot prejudiciālu jautājumu saistībā ar EMA atsaukšanas vai grozīšanas procedūru. Šis jautājums ir jānošķir no Polijas notāra kvalificēšanas par tiesu, īstenojot citas pilnvaras vai citos regulatīvos kontekstos.
- 12 Atbilstīgi Regulas Nr. 650/2012 71. panta 2. punktam Polijas likumdevējs ir noteicis notāram kā EMA izdevējstādei juridisku pienākumu – tostarp pēc savas

ierosmes – grozīt vai atsaukt izdotu EMA, kas neatbilst patiesībai. Šajā ziņā Regulas Nr. 650/2012 71. panta 2. punktā ir paredzēta attiecīgā apliecības pareizības pārbaude – pēc savas ierosmes vai pēc pieprasījuma –, kas izriet no formulējuma “ja ir konstatēts, ka apliecība vai atsevišķi tajā minētie apstākļi neatbilst patiesībai”.

- 13 Šīs procedūras priekšmets ir izsniegtas EMA satura pareizība kā nosacījums, lai to grozītu vai atsauktu un tādējādi atņemtu apliecībai leģitimējošo iedarbību, ko tā rada tiesiskajās attiecībās.
- 14 Rodas jautājums, vai notārs kā izdevējiestāde, izvērtējot EMA pareizību, lietā par EMA atsaukšanu vai grozīšanu pilda tiesas funkcijas. Tas, ka pilnvaras atsaukt vai grozīt EMA ir piešķirtas arī ārpustiesas izdevējiestādēm, nozīmē, ka ir nepieciešams izšķirt strīdus gan starp sākotnējās EMA izdošanas procedūras dalībniekiem, piemēram, vēlākas testamenta paziņošanas gadījumā, gan attiecībās ar trešajām personām, attiecībā uz kurām EMA noteiktie mantinieki sāks īstenot savas tiesības un kuras var apšaubīt EMA atspoguļoto tiesisko stāvokli, par ko tās izdošanas brīdī nebija šaubu.
- 15 Tādējādi ikvienai izdevējiestādei, tostarp ārpustiesas iestādei, EMA atsaukšanas vai grozīšanas lietās jābūt gatavai lemt arī par strīdīgiem jautājumiem. Bez šādiem lēmumiem tā nevar lemt par EMA atsaukšanu vai grozīšanu.
- 16 Krapkovices notārs norāda, ka bez piekļuves institucionālajai infrastruktūrai, kas Savienības tiesību aktos ir paredzēta iestādēm, kuras veic tiesas funkcijas, piemēram, prejudiciālā nolēmuma procedūrai, notārs nevarēs pilnvērtīgi veikt izdevējiestādes funkcijas un nodrošināt iepriekš izdotas EMA pareizību.
- 17 Šāda situācija var negatīvi ietekmēt ārpustiesas iestāžu izdotu EMA uztveri tiesiskajās attiecībās. Lai saglabātu pašas apliecības vienotību un tās iedarbību visās dalībvalstīs, ir nepieciešams saglabāt izdevējiestādes institūta vienotību. Ja, ieviešot pirmās (tiesu) un otrās (ārpustiesas) kategorijas iestādes, tiks apdraudēta izdevējiestādes institūta vienotība, tas novedīs pie tā, ka tiesiskajās attiecībās parādīsies arī pirmās un otrās kategorijas EMA.
- 18 Šo problēmu neatrisina tiesiskā uzraudzība, kuru Savienības likumdevējs uzticējis tiesām. Tiesu, kas izskata pārsūdzības par izdevējiestāžu lēmumiem, pilnvaras patiešām aprobežojas ar izdevējiestādes veikto EMA pareizības novērtējumu pamatotības pārbaudi un neietver apliecību pareizības tiešu pārbaudi, kā arī tiesvedības uzsākšanu pēc savas ierosmes šajā jautājumā.
- 19 Saistībā ar tiesu lomu EMA procedūrās Krapkovices notārs norāda, ka lielākā daļa dalībvalstu nav izvēlējušās uzticēt izdevējiestādes funkciju tikai tiesām. Polijā, kur puses kā izdevējiestādi var izvēlēties vai nu tiesu, vai notāru, iedzīvotāji ļoti skaidri dod priekšroku notāriem. Ja Polijas notāri katrā atsevišķā gadījumā lūgtu vērsties tiesā, jo notāru izsniegti EMA laika gaitā kļūtu par apliecībām, kas citās dalībvalstīs tiek uzskatītas par otrās kategorijas EMA, tas kaitētu pušu interesēm.

- 20 Secinājumu, ka izdevējiestāde, kas ved EMA atsaukšanas vai grozīšanas procedūru, pilda tiesas funkcijas, apstiprina arī regulas sistēma. Regulas Nr. 650/2012 66. panta 5. punktā Savienības likumdevējs ir uzskatījis par nepieciešamu ieviest procesuālu kārtību pierādījumu iegūšanai citās dalībvalstīs. Tas ir saistīts ar to, ka EMA izdošanas posmā lieta nevar būt strīdīga (Regulas Nr. 650/2012 67. panta 1. punkta otrā teikuma a) apakšpunkts). Tādējādi EMA izdevējiestāde nav iecelta, lai risinātu strīdīgus jautājumus, un, Krapkovices notāra ieskatā, tā nav tiesa, kas ir tiesīga izmantot tiesiskās sadarbības instrumentus civillietās, kas paredzēti tiesām (tomēr skat. *Amtsgericht Lörrach* kā Vācijas izdevējiestādes EMA izdošanas lietā uzdoto prejudiciālo jautājumu, kas izskatīts lietā C-187/23, *Albausy*). Taču situācija mainās pēc EMA izdošanas – tās atsaukšanas vai grozīšanas procedūras posmā, kad izdevējiestādei ir jāizlemj arī strīdīgi jautājumi. Tādēļ regulas 71. pantā likumdevējs nav atkārtojis Regulas Nr. 650/2012 66. panta 5. punktam līdzīgu regulējumu.
- 21 Krapkovices notārs uzskata, ka aplūkojamajā lietā viņš veic tiesas funkcijas tādā apmērā, kas pamato pieņēmumu, ka viņš ir tiesīgs uzdot prejudiciālo jautājumu, kas ir nozīmīgs, lai pieņemtu lēmumu par EMA atsaukšanu vai grozīšanu. Tomēr, ņemot vērā iznākumu tiesvedībā lietās C-658/17, *WB*, un C-387/20, *OKR*, viņš jautājumu par kompetenci iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu uzdod kā atsevišķu prejudiciālu jautājumu.

3. Otrā un trešā prejudiciālā jautājuma priekšmeta nozīme lietas izskatīšanā

- 22 Krapkovices notārs pēc savas ierosmes uzsāka procedūru, lai noskaidrotu iemeslus tiesiskajā aprītē esošas EMA atsaukšanai vai grozīšanai. Tas, ka banka neatlaidīgi apšaubīja tai iesniegtās EMA tiesisko spēku, lika notāram uzskatīt, ka bankai ir būtisks pamats šaubīties par attiecīgās EMA pareizību. Pamatojoties uz to, kā arī ņemot vērā bankas centrālo lomu, lai kļiedētu šaubas par faktisko stāvokli, bankai tika piešķirts procedūras dalībnieka statuss.
- 23 Valsts procedūra ir noslēguma posmā. Procedūras pabeigšana vienlaikus būs saistīta ar tās izmaksu segšanu. Šīs izmaksas sastāv no notāra atlīdzības par viņa darbību lietā, izmaksām par procedūras laikā bankai sūtīto vēstuļu tulkošanu nīderlandiešu valodā, kā arī vēstuļu izsniegšanas izmaksām.
- 24 Likumā noteiktais notariālo darbību pušu solidārās atbildības modelis, kas formāli attiecas tikai uz notāra atlīdzību, nevis uz citām procedūras izmaksām, praksē – arī šīs atlīdzības gadījumā – ir tikai sākumpunkts, lai piemērotu tiesiskajā aprītē iedibinātos principus par notariālo izdevumu sadali starp pusēm plašā nozīmē.
- 25 Viens no šādiem principiem paredz, ka mantojuma procedūras izmaksas sedz mantinieks. Tomēr tas attiecas uz tādām procedūras izmaksām, kas parasti ir nepieciešamas, lai iegūtu vai apstiprinātu mantinieka statusu, nevis uz EMA atsaukšanas vai grozīšanas procedūru.

- 26 Vēl viens princips, kas reglamentē procedūras izmaksu sadali, paredz ņemt vērā to, cik lielā mērā attiecīgais procedūras dalībnieks ir radījis nepieciešamību veikt konkrēto darbību vai ir atbildīgs par tās daļēju izmaksu rašanos. Šā principa kvalificēts variants ir likt pusei segt izmaksas, kuras ir radušās tās nolaidīgas vai acīmredzami nepareizas rīcības dēļ.
- 27 Izskatāmajā lietā Krapkovices notāram, pabeidzot procedūru, būs jālemj par procedūras izmaksu sadalījumu galvenokārt starp EMA noteikto testamentāro mantinieci un banku. Vēl viena iespēja ir tāda, ka – ņemot vērā lietas apstākļus –, izmaksas netiek iekasētas no pusēm un tās sedz notārs.
- 28 Tāpēc šajā ziņā ir svarīgi novērtēt bankas attieksmi, kuras dēļ tika uzsākta EMA atsaukšanas vai grozīšanas procedūra. Abi galvenie jautājumi ir paredzēti tam, lai veiktu šādu novērtējumu saistībā ar procedūras izdevumu segšanu.
- 29 Ar otro jautājumu Krapkovices notārs vēlas noskaidrot, vai regula ļauj piemērot valsts tiesību aktus par procedūras izmaksām un vai tā neaizliedz šādas izmaksas arī iekasēt no personas, kura nebija sākotnējās EMA izdošanas procedūras dalībniiece, neiesniedza pieteikumu par tās atsaukšanu vai grozīšanu, bet kļuva par EMA atsaukšanas vai grozīšanas procedūras pusi, jo tā apstrīdēja apliecības leģitimējošo iedarbību. Tādējādi jautājums ir par iespējamo no Savienības tiesībām izrietošo ietvaru attiecībā uz izmaksu reglamentēšanu valsts tiesību aktos vai arī savu kompetenču īstenošanu, piemērojot valsts tiesību aktus, lai sadalītu izmaksu slogu tādā veidā, kas atšķiras no likumā paredzētās solidarās atbildības.
- 30 Ja atbilde uz otro jautājumu ir noliedzīga, tas izslēgtu iespēju iekasēt no bankas procedūras izmaksas. Ja atbilde uz otro jautājumu ir apstiprinoša, tad savukārt būs jāņem vērā, cik lielā mērā banka, atsakoties atzīt EMA leģitimējošo iedarbību, ir pārkāpusi vispārēji piemērojamas tiesību normas. Atbilde uz trešo jautājumu būs izšķiroša valsts procedūras noslēgumā, lemjot par to, kādā apmērā bankai būtu jāsedz procedūras izmaksas, ja bankas atteikums atzīt apliecinājuma iedarbību būtu nepamatots.

4. Juridiskie apsvērumi par otro prejudiciālo jautājumu

- 31 Jautājumu par procedūras izmaksām Savienības likumdevējs ir pilnībā atstājis ārpus Regulas Nr. 650/2012 tvēruma un, šķiet, ka paredzēta tā reglamentēšana valstu tiesību aktos.
- 32 Tāpēc šķiet, ka – saglabājot no Savienības tiesībām izrietošos vispārējos ierobežojumus –, veids, kādā reglamentētas procedūras izmaksas, ir atstāts valstu likumdevēju ziņā atbilstīgi izdevējstāžu īstenotajai valsts tiesību normu piemērošanas praksei. Tādēļ šķiet, ka ir pieļaujams saskaņā ar valsts tiesībām likt segt izmaksas katram no EMA atsaukšanas vai grozīšanas procedūras dalībniekiem.

33 Krapkovices notārs atzina banku par procedūras dalībnieci, pieņemot, ka tas, ka banka neatlaidīgi apstrīdēja EMA leģitimējošo iedarbību, radīja bankas tiesisku interesi par lietas par apliecības atsaukšanu vai grozīšanu iznākumu. Šīs lietas iznākums ietekmēs bankas iespējamo atbildību par zaudējumu atlīdzināšanu saistībā ar minēto apstrīdēšanu. Bankas atzīšana par procedūras dalībnieci veicina arī atsaukšanas vai grozīšanas iemeslu efektīvāku izmeklēšanu, jo šī izmeklēšana pašreizējā Savienības tiesību attīstības stadijā būtu apgrūtināta bez garantētas ārpustiesas izdevējstāžu piekļuves institucionālajai infrastruktūrai, tostarp Regulai 2020/1784. Visbeidzot, Krapkovices notārs uzskata, ka EMA atsaukšanas vai grozīšanas procedūrai vajadzētu būt būtiskam elementam, lai pārbaudītu EMA pareizību. Viņš uzskata, ka puses statusa piešķiršana bankai ir jautājums, kas galīgi izlemjams valsts procedūrā vai, pakārtoti, pārbaudāms valsts sūdzības procedūrā.

5. Juridiskie apsvērumi par trešo prejudiciālo jautājumu

- 34 Literatūrā ir norādīti divi līmeņi, saskaņā ar kuriem privāttiesību subjekti būtu tiesīgi atteikties atzīt tiem iesniegtās EMA leģitimējošo iedarbību. Pirmais ir gribas autonomija, kuras nozīme šajā kontekstā tiek akcentēta galvenokārt vācu doktrīnā. Saskaņā ar šo pieeju privāttiesību subjekti ir tiesīgi izvērtēt, vai tiem iesniegtā EMA apliecinātā kopija no viņu skata punkta pietiekami pierāda mantinieka statusu. Šādi apgalvojumi cita starpā ir balstīti uz Regulas Nr. 650/2012 69. apsvēruma trešā teikuma nenormatīvo raksturu un tiesiskā pienākuma atzīt EMA leģitimējošo iedarbību attiecināšanu tikai uz dalībvalstu iestādēm.
- 35 Krapkovices notārs apstrīd tēzi, ka pienākums ievērot EMA leģitimējošo iedarbību ir attiecināts tikai uz dalībvalstu iestādēm. Regulas 69. panta 1. punkts, viņaprāt, uzliek par pienākumu ievērot šo iedarbību dalībvalstu tiesību sistēmās, tostarp privāttiesību subjektiem. Gadījumos, kad Savienības likumdevējs nosaka regulējumu tikai dalībvalstīm vai to iestādēm, tas ir atspoguļots normas formulējumā (skat. Regulas Nr. 650/2012 4. pantu).
- 36 Krapkovices notāram nav zināms, vai tā tas ir Beļģijas banku nozarē, taču dalībvalstīs – un katrā ziņā Polijā – ir veselas pakalpojumu sniegšanas nozares, kurās ekonomiski spēcīgi dalībnieki sistēmiski un regulāri atsakās veikt finanšu pakalpojumus, kas pienākas privātpersonām, tostarp patērētājiem. Krapkovices notārs nepiekrīt postulātiem piešķirt parādniekam kompetenci izvērtēt, vai kreditors, no šā parādnieka viedokļa, ir pienācīgi pierādījis savu mantinieka statusu, uzrādot EMA kopiju.
- 37 Otrais aspekts, kurā EMA leģitimējošā iedarbība dažkārt tiek relativizēta, ir pašas apliecības raksturs, kas esot tikai apliecināta juridiskā statusa atspēkojamas prezumpcijas avots. Šajā kontekstā atsaucoties uz Vācijas doktrīnu, Krapkovices notārs norāda, ka saskaņā ar šādu izpratni banka izskatāmajā lietā būtu tiesīga

neievērot EMA saturu un likt mantinieci vērsties Beļģijas tiesā ar prasību par maksājuma veikšanu.

- 38 Tomēr Krapkovices notārs norāda – ja EMA būtu uzskatāma tikai par sākumpunktu pierādīšanas procedūrā attiecībā uz tādas personas statusu, kas apliecināts ar apliecību atsevišķās dalībvalstīs, šā instrumenta efektivitāte būtu niecīga. Regula Nr. 650/2012 ne tikai paredz principu, ka jurisdikcija tiek koncentrēta vienā dalībvalstī, bet arī noteic, ka jurisdikcija vest EMA atsaukšanas vai grozīšanas procedūru ir [institūcijām] pašā EMA izsniegšanas valstī. Tāpēc apliecības pareizību nevar izvērtēt citu dalībvalstu iestādes, tostarp to valstu tiesas, kurās apliecība tiek izmantota un kurām EMA saturs ir saistošs. Tas ir tāpēc, ka tā ir juridiskās integrācijas forma, kas sniedzas tālāk par klasisko pienākumu atzīt spriedumus. Šādu EMA izpratni apstiprina arī EMA vienvēidīgā uzbūve un tās vienvēidīgā iedarbība visās dalībvalstīs – tā nevarētu tikt saglabāta, ja katrā dalībvalstī EMA iedarbība varētu tikt pārbaudīta, pamatojoties uz vietējiem pierādīšanas noteikumiem.
- 39 Tādējādi tas, vai materiāltiesiskais statuss ir pareizi atspoguļots EMA, ir vērtējams tikai izdošanas valstī. Savukārt izmantošanas valstī EMA atbrīvo leģitimēto mantinieku no pierādīšanas pienākuma attiecībā uz apliecināto statusu tādā veidā, kas ir saistošs gan procedūras dalībniekiem, gan tiesām, kas, iespējams, saskaras ar šo aspektu kā prejudiciālu jautājumu. Tādējādi banka, kura atsakās atzīt EMA leģitimējošo iedarbību, šķiet, pārkāpj vispārēji piemērojamas tiesību normas.